

F. t. beslutn. vedr. økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder m.v.

Dansk ret må antages at opfylde kravene i artikel 7, § 244 i borgerlig straffelov beskytter mod indgreb i den legemlige integritet og må antages at dække også legemskrænkelser i form af medicinske og videnskabelige eksperimenter uden vedkommende persons samtykke. Hertil kommer, at handlinger i strid med konventionens krav, som måtte blive foretaget af læger, vil stride mod lægelovens § 6, stk. 1, hvorefter lægen i udøvelsen af sin gerning skal vise omhu og samvittighedsfuldhed.

Artikel 8 indeholder i *stk. 1 og 2* forbud mod slaveri og trældom. I *stk. 3* siges det, at ingen må beordres til at udføre tvangs- eller andet pligtarbejde. I *litra b* gøres der undtagelse for tvangsarbejde idømt af en domstol som straf for en forbrydelse, og i *litra c* opregnes visse forhold, som ikke skal betragtes som tvangsarbejde, bl. a. arbejde, som normalt kræves af en person, der er berøvet friheden som følge af en lovlig retsafgørelse, militærtjeneste, herunder samfundstjeneste, der ifølge lov kræves udført af militærnægtere.

Tvangs- eller andet pligtarbejde kendes ikke i Danmark på områder, hvor det efter konventionen ikke er tilladt.

Artikel 9 fastslår retten til personlig frihed og opstiller forbud mod vilkårlig frihedsberøvelse (*stk. 1*). *Stk. 2-4* indeholder nærmere regler om de rettigheder, som skal tilsikres enhver, som arresteres eller fængsles. Således skal bl. a. enhver, der berøves sin frihed, have ret til at få lovligheden heraf prøvet ved en domstol. Endvidere skal efter *stk. 5* enhver, der har været offer for ulovlig arrestation eller anden tilbageholdelse, have ret til erstatning. Der henvises i øvrigt til indholdet af den pågældende artikel.

Om de i artiklen opstillede krav forhold til dansk ret skal bemærkes:

Efter retsplejelovens § 774 skal en anholdt ved grundlovsforhøret, som skal afholdes senest inden 24 timer fra pågribelsen, have lejlighed til at udtale sig om den sigtelse, der er rejst mod ham. Fængsling kan kun finde sted, hvis der foreligger særlige grunde, jfr. retsplejelovens § 780. Sikkerhedsstillelse kan i visse tilfælde træde i stedet for fængsling, jfr. lovens §§ 786-788.

For så vidt angår personer, som frihedsberøves uden for strafferetsplejen, gælder reglerne i retsplejelovens kap. 43, a, hvorefter den frihedsberøvede kan forlange spørgsmålet om frihedsberøvelsens lovlighed indbragt for retten inden 5 søgnedage efter begæringens fremsættelse. Specielt med hensyn til udlændinge, som tilbageholdes i medfør af loven om udlændinges adgang til landet m. v., gælder efter den ændring, som blev foretaget ved lov nr. 203 af

27. maj 1970, at de har krav på at få tilbageholdelsens lovlighed prøvet af en domstol, hvis de tilbageholdes ud over 3 døgn.

Med hensyn til erstatning for ulovlig varetægtsfængsling gælder reglerne i retsplejelovens § 1018 a, hvorefter en sigtet, der har været underkastet anholdelse eller varetægtsfængsel i tilfælde, hvor sådant ikke burde have været anvendt, har krav på erstatning for den derved tilføjede formueskade, lidelse og tort. Herudover er der hjemlet krav på erstatning i en række tilfælde, hvor den pågældende senere frifindes eller løslades, selv om anholdelsen eller fængslingen ikke har været ulovlig, jfr. § 1018 b.

Artikel 10 indeholder bestemmelser om behandlingen af personer, der er undergivet frihedsberøvelse. De skal behandles human og med respekt for menneskets naturlige værdighed (*stk. 1*); tiltalte personer, d. v. s. varetægtsfanger, skal holdes adskilt fra domfældte (*stk. 2 a*), og unge skal holdes adskilt fra ældre (*stk. 2 b*). Endvidere skal unge strafafsonere holdes adskilt fra ældre, og det væsentligste formål med fangebehandlingen skal være fangernes forbedring og resocialisering (*stk. 3*).

Efter retsplejelovens § 784, stk. 1, *litra 1*, må varetægtsfanger ikke uden eget samtykke sættes sammen med fanger, der udstår straf. Varetægtsfanger under 18 år må ikke sættes sammen med fanger over denne alder, med mindre det drejer sig om undervisning og arbejde under direkte tilsyn.

Med hensyn til behandlingen af de indsatte i fængselsvæsenets anstalter henvises til reglerne i straffelovens 6. kap. og de anordninger og andre administrative bestemmelser, der slutter sig hertil, jfr. således kgl. anordning nr. 464 af 27. november 1951 (ungdomsfængsel) og kgl. anordning nr. 249 af 3. juli 1962 (statsfængsel).

Ved tilrettelæggelsen af behandlingen på grundlag af de nævnte regler tilsigtes en resocialisering af de indsatte.

Selv om der ved placering af de indsatte på fængselsvæsenets forskellige anstalter lægges betydelig vægt på et aldersmæssigt kriterium, er kravet i artiklens stk. 3, 2. punktum om, at unge indsatte skal holdes adskilt fra voksne, ikke opfyldt i dansk ret.

Det må anses for overvejende betænkeligt at indgå på en folkeretlig forpligtelse, der kategorisk forbyder placering af unge strafafsonere sammen med ældre. Der findes ikke i dansk straffelovgivning en sontring, der klart modsvarer konventionens sontring imellem „juvenile offenders“ og „adults“. Heller ikke i kriminologisk forskning findes der grundlag for den antagelse, at det ud fra behandlingsmæssige synspunkter er fordelagtigt at holde